

Boekbespreking.

Nederland in den aanvang der twintigste eeuw, geschetst in woord en beeld door verschillende schrijvers, onder leiding van JHR. MR. H. SMISSAERT, geillustreerd met ruim 500 afbeeldingen, Leiden, A. W. Sijthoff's Uitgevers-Maatschappij, 1910.

Wat men noemt: een kapitaal boek. Duzend groot 8° bladzijden met meer dan 500 afbeeldingen. Een boek waarvan het in de eerste plaats voegt den royalen aanpak, de keurige uitvoering te prijzen. Wat den inhoud betreft, deze is zoo veelzijdig, en al zoo dikwijls opgesomd en beschreven in couranten en tijdschriften, dat ik de vrijheid neem met betrekking daartoe... over te gaan tot de orde van den dag.

Aan deze orde is n.l. een kort woord over het doel dezer uitgaaf in verband met haar wezen. Laat mij het maar onomwonden mogen zeggen. Ik geloof, dat dit boek in zekeren zin zeer goed geslaagd mag heeten. De verschillende artikelen mogen dan wat al te onevenredig van omvang geworden zijn, het geheel is een compendium, dat voor den landgenoot, en misschien ook wel voor sommige studieuze buitenlanders, van groot gemak kan zijn, een boek, niét om te lezen, maar om allerlei in op te snorren, een soort hollandsche encyclopaedie van het heden. Doch wat het eigenlijke, althans het vooropgestelde doel der uitgaaf was: buitenlanders op ruime schaal in te lichten over Nederland en de nederlandsche toestanden, tot verdelging van de talrijke bestaande wanbegrippen — dát, meen ik, is geenszins bereikt. Daarvoor is deze uitgaaf — en zal zij ook in de fransche, de duitsche, de engelsche en alle andere bewerkingen moeten zijn — veel te zwaar, te ontzaglijk... en vooral: lang niet leesbaar genoeg. Om in het buitenland betere, juistere denkbeelden omtrent Nederland te verspreiden had men een veel beknopter, veel onvollediger, veel minder... „degelijk” misschien, maar veel leesbaarder boek uit moeten geven. Hierna beter? Mislukte deze poging wellicht door de al te groote haast — waarom toch noodig? —, de haast, die door geen royaliteit onschadelijk gemaakt kon worden?

H. R.

De Nieuwe Gids (Mede nieuwe serie van de Twintigste Eeuw en het Tweemaandelijksch Tijdschrift).

Gedenkboek: 1 October 1885—1 October 1910, den Haag „Luctor et Emergo”.

Ons past hier nog een „officieel” woord van hulde en gelukwensch, uit naam van „Elsevier's Maandschrift”, aan het adres van diens vijf jaar ouderen tijdgenoot „De Nieuwe Gids”, die zijn „zilveren” jubileum vierde. Met die woorden: „vijf jaar ouderen tijdgenoot” wil ik geenszins den schijn hebben de beide tijdschriften op één lijn te stellen. De invloed van den Nieuwen Gids op het nederlandsche geestesleven is onberekenbaar groot. Dat ik hier met den „Nieuwen Gids” voornamelijk de roemruchte eerste negen jaargangen op het oog heb, spreekt van zelf. Toch kan men geenszins volhouden dat, na die eerste negen jaargangen, de invloed van den Nieuwen Gids verdwenen is, noch dat van het Tweemaandelijksch Tijdschrift, en de daarop gevolgde Twintigste Eeuw géén invloed zou zijn uitgegaan. Integendeel! Doch na den eersten, en eenigen, negenjarigen strijd van het beroemde tijdschrift, was „De Nieuwe Gids” een abstractum geworden, de naam voor een steeds toenemende beweging eerst, daarna voor een zekere geestelijke gaardheid die durf en eerlijkheid met innigheid en hartstochtelijke toewijding verbindt, individualiteit met democratische menschlievendheid, wijsbegeerte met schoonheidsbegeerte. Zooals men thans gewoon geworden is van Nederland en Groot-Nederland te spreken, zoo kan men sinds een vijftiental jaren een tijdschrift „De Nieuwe Gids” en een gróótere Nieuwe-Gids in Nederland onderscheiden. Het jubileum van het tijdschrift is eigenlijk het jubileum van die glorieuse beweging en vooral van haar aanstichter en hoofdleder Kloos.

En „Elsevier's Maandschrift”? Wel het werd indertijd niet bepaald vriendelijk verwelkomd door zijn vijf jaar ouderen broeder! Doch er is veel veranderd sindsdien. En ik heb reden te vermoeden, dat de vriendenhand, hun door Elsevier's redacteurs toegestoken, thans door de leiders van het tijdschrift „De Nieuwe Gids” niet zal worden geweigerd.

H. R.